

Územní plánování patří mezi nejdůležitější nástroje prevence v ochraně životního prostředí. Při využívání území dochází ke střetu mnoha různorodých zájmů, potřeb a aktivit. Cílem územně plánovací činnosti je koordinovat je tak, aby bylo území využíváno co nejhospodárnějším a pro společnost nejprospěšnějším způsobem a zároveň aby byly vyloučeny nebo omezeny nepříznivé zásahy do životního prostředí.

Územní plánování je upraveno ve stavebním zákoně a v mnoha souvisejících předpisech. Od 1. ledna 2007 nabyl účinnosti nový zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, který nahradil dlouho platný zákon č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jeho obsah je zcela v souladu s mezinárodními úmluvami a dohodami i s komunitárním právem. Požadavky obsažené v evropských směrniciích se přitom týkají právě oblasti ochrany životního prostředí, nikoli samotné územně plánovací činnosti.

Smyslem nové právní úpravy je posílit právní jistoty občanů a investorů v řízeních podle stavebního zákona a umožnit obcím a krajům ve vzájemné spolupráci rozhodovat o rozvoji jejich území a stanovit jasná, přehledná a srozumitelná pravidla pro součinnost veřejné správy a soukromého sektoru při zhodnocování území.

V rámci stanovení cílů územního plánování je oproti předešlé právní úpravě výslovně uveden pojem udržitelný rozvoj území jako jeden z nejdůležitějších principů ochrany životního prostředí. Zdůrazněna je také potřeba ochrany krajiny jako podstatné složky prostředí života obyvatel. Ve snaze o hospodárné a zároveň k životnímu prostředí šetrné využívání a uspořádání území je využíváno rozlišení zastavěného území, nezastavěného území, zastavitelných ploch a nezastavitelných pozemků. Výsledkem má být zjednodušení a zefektivnění investiční výstavby, aniž by byla snižována ochrana životního prostředí.